

Alustatalous ja MyData
Käsitteet selväksi

Tulevaisuusvaliokunta

Antti "Jogi" Poikola
11.5.2016

Kalvot: http://bit.ly/mydata-alustatalous

HELSINKI INSTITUTE FOR INFORMATION TECHNOLOGY

Re:Know

DIGITAL HEALTH REVOLUTION

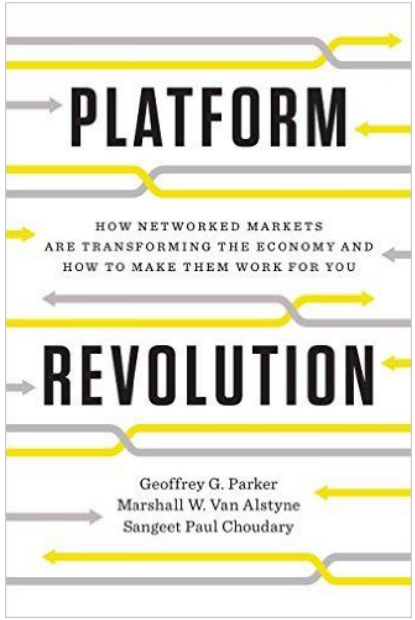

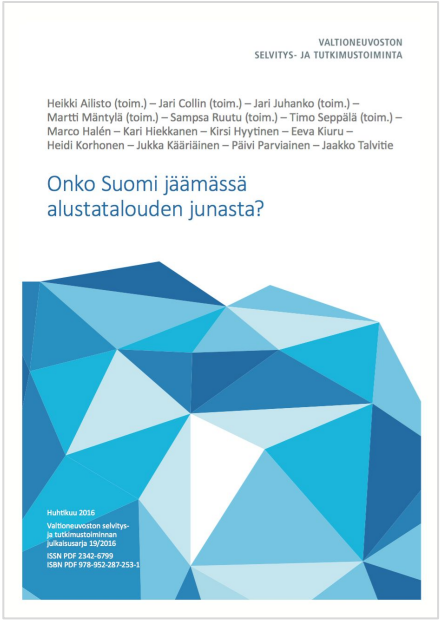

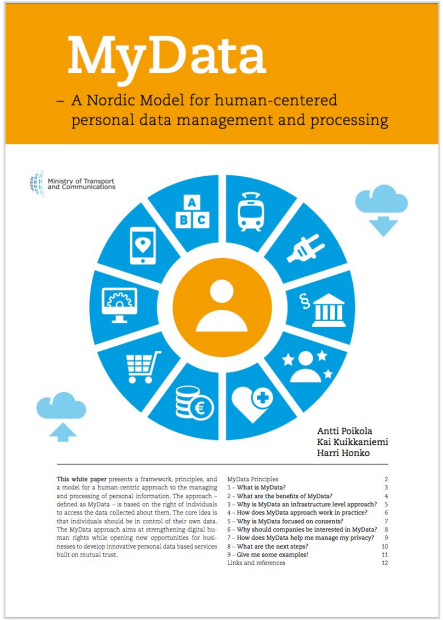

Sangeet Paul Choudary, Marshall W. Van Alstyne and Geoffrey G. Parker. 2016. "Platform Revolution: How Networked Markets Are Transforming the Economy--And How to Make Them Work for You" Book.

Ailisto & Al. 2016. "Onko Suomi jäämässä alustatalouden junasta?" Valtioneuvoston kanslia. Available at (PDF): http://vnk.fi/julkaisu?pubid=11201

Poikola, Antti, Kai Kuikkaniemi, and Harri Honko. 2015. “MyData – A Nordic Model for human-centered personal data management and processing.” Ministry of Transport and Communications. Available at (PDF): http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-455-5.

INFORMAATIO

KÄMPPÄ
KYYTI
TYÖPAIKKAILMOITUS
TYÖTARJOUS

TUOTTAJA

ISÄNTÄ
KULJETTAJA
REKRYTOIJA
FREELANCER

KULUTTAJA

VUOKRALAINEN
MATKUSTAJA
TYÖNHAKIJA
KEIKKATYÖN TILAAJA

airbnb

UBER

LinkedIn

Upwork

ALUSTA

Kaksipuoliset markkinat ja alusta liiketoimintamallina

Kaksipuolisissa markkinoissa taloudellinen **alusta** palvelee kahta erillistä ryhmää (yleensä tuottajat ja kuluttajat), joiden väliseen **vuorovaikutukseen** liittyy ryhmien välisiä **verkostovaikutuksia**.

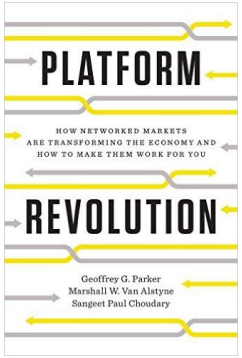

Alusta on **liiketoimintaa**, joka mahdollistaa arvoa tuottavaa vuorovaikutusta alustan ulkopuolisten tuottajien ja kuluttajien välillä. Alusta tarjoaa avoimen infrastruktuurin vuorovaikutustapahtumille ja asettaa vuorovaikutusta ohjaavat säännöt.

Verkostovaikutukset

Kaksipuolisissa markkinoissa taloudellinen **alusta** palvelee kahta erillistä ryhmää (yleensä tuottajat ja kuluttajat), joiden väliseen **vuorovaikutukseen** liittyy ryhmien välisiä **verkostovaikutuksia**.

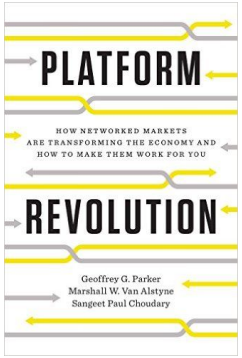

Kaksipuoleiset markkinat (mukana sekä tuottajia että kuluttajia) synnyttävät **neljän laisia verskostovaikutuksia**: saman puolen vaikutusia (positiiviset ja negatiiviset) sekä ristikkäisvaikutuksia (positiiviset ja negatiiviset). Kasvavan alustayrityksen pitää hallita näitä kaikkia.

Ydin-vuorovaikutus

Osallistujat + Informaatio yksikkö + Suodattaminen → Ydin-vuorovaikutus

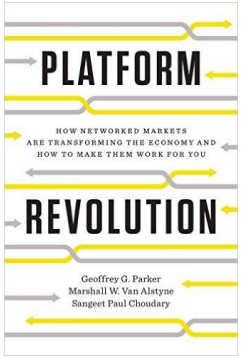

Ydin-vuorovaikutus on kaikkein tärkein yksittäinen toiminta, joka tapahtuu alustalla - informaation vaihdanta, joka houkuttelee suurimman osan käyttäjistä tulemaan alustalle. Ydin-vuorovaikutus koostuu kolmesta elementistä: osallistujista, informaatioyksiköstä ja suodattimesta. Kaikkien kolmen tulee olla hyvin määriteltyjä ja suunniteltuja, jotta vuorovaikutus on helppoa houkuttelevaa ja luo arvoa alustan käyttäjille. Alustan perimmäinen tarkoitus on helpottaa ydi-vuorovaikutuksen tapahtumista käyttäjien välillä.

Alustan suunnitteluperiaatteet

Alustan design lähtee ydin-vuorovaikutuksesta, yhdestä vuorovaikutustyypistä, joka on alustan arvonluontimekanismin keskiössä.

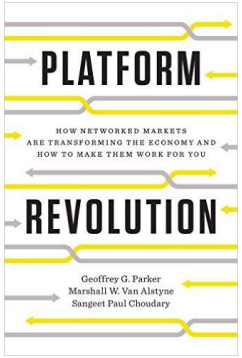

Ydin-vuorovaikutuksen määrittää kolme elementtiä: osallistujat, informaation yksikkö ja suodattaminen. Tärkein näistä on informaation yksikkö.

Tehdäkseen ydin-vuorovaikutuksesta helppoa alustan pitää toteuttaa kolme keskeistä toimintoa: käyttäjien houkuttelu, vuorovaikutuksen helpottaminen ja tuottajien ja kuluttajien yhdistäminen (matchmaking)

Alustan keskeiset toiminnot

Houkuttelu (pull) + helpottaminen (facilitate) + yhdistäminen (match)

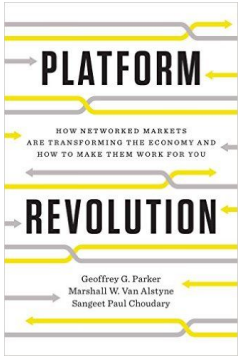

- Houkutella (kriittisen massa) tuottajia ja kuluttajia alustan käyttäjiksi
- Helpottaa tuottajien ja kuluttajien välistä vuorovaikutusta tarjoamalla työkaluja ja asettamalla sääntöjä, jotka kannustavat arvoa tuottavaan vuorovaikutukseen (ja kitkee pois huonoa vuorovaikutusta)
- Yhdistää tehokaasti (datan ja algoritmien avulla) tuottajia ja kuluttajia niin, että molemmat puolet hyötyvät alustasta.

Monopolisoituminen

Alustojen välisen kilpailun on taipumus edetä kohti tilaa, jossa yksi alusta valtaa koko markkinan (monopoli, eng. winner-take-all)

Jotta yrityksillä olisi kannustin ottaa riskiä ja investoida alustojen kehitykseen, niillä on oltava jokin keino kiinnittää asiakkaita omikseen (eng. lock-in) kilpailijoihin nähden.

Jos toimialan kehitys on nopeaa, monopolitilanteet eivät välttämättä kestä pitkään. Alustamonopolit voivat kuitenkin olla ongelma tilanteissa, jotka koskevat yhteiskunnan kriittisiä toiminnallisuuksia, kuten energiaa tai liikennettä.

Monikotisuus (multihoming)

Monikotisuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa käyttäjä tekee samankaltaisia vuorovaikutustoimintoja useilla kilpailevilla alustoilla. Monikotisuuden rajoittaminen alustayritysten keskeinen kilpailutaktiikka.

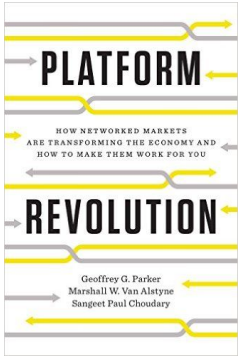

Alustayritykset pyrkivät tekemään monikotisuudesta vähemmän houkuttelevaa, sillä se monikotisuus helpottaa alustan vaihtamista (käyttäjä hylkää alustan kokonaan ja siirtyy kilpailijalle).

Rajaresurssit ja infrastruktuuri

Rajaresursseilla tarkoitetaan juridisia, hallinnollisia ja toiminnallisia säännöksiä sekä ohjelmistotyökaluja ja teknisiä rajapintoja alustayrityksen ja kolmansien osapuolien välillä. Näitä tarvitaan, jotta laajempi joukko voi osallistua alustan kanssa yhteensopivien palvelujen kehittämiseen.

Yhteistoiminnalliset rajaresurssit	**Tekniset rajaresurssit**
– Oikeuksista ja vastuunjaosta sopiminen – Immateriaalioikeuksista sopiminen – Yhteinen ansaintalogiikka – Avoin data (kolmansille osapuolille) – Ohjeistus ja dokumentaao (ml. käyttäjä-kokemus)	– Ohjelmistokehityksen työkalut (SDK:t) – Ohjelmoin rajapinnat (API:t) – Toiminnalliset skriptit

Alustat ja henkilötieto

MyData on ihmiskeskeinen lähestymistapa henkilötiedon hallintaan ja käsittelyyn.

Ihmisille oikeus ja mahdollisuus saada omat tietonsa ja luvittaa niiden käyttöä eri toimijoille.

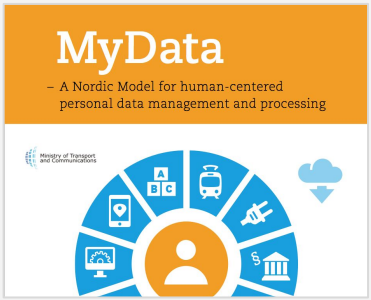

Ministry report

9 / 2014

"People's right to decide about and monitor their personal information will be enhanced"

Government agenda

5 / 2015

"start MyData based pilot projects"

Spearhead program

9 / 2015

"EU General Data Protection Regulation opens possibilities for businesses"

EU GDPR

12 / 2015

MyData ja alustat

API ecosystem

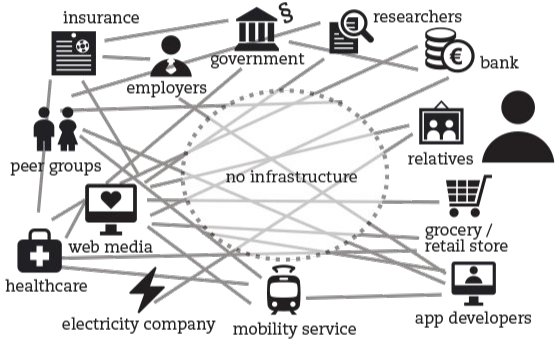

Aggregator Model

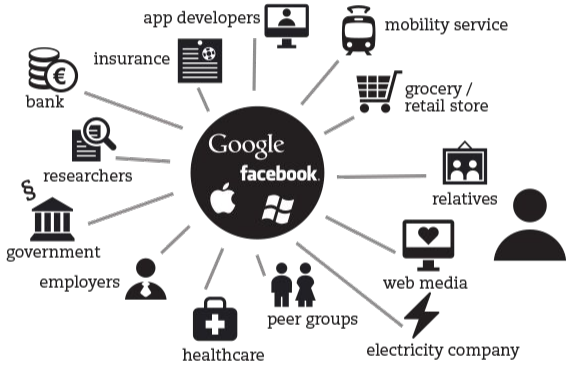

My Data Model

Kiitos!

HELSINKI INSTITUTE FOR INFORMATION TECHNOLOGY

Re:Know

DIGITAL HEALTH REVOLUTION

mydata.fi

Antti “Jogi” Poikola
antti.poikola@iki.fi
@apoikola
+358 44 337 5439